

Басқа аймақтарда да мыңжыл кезеңде жер өңдеумен айналысты. Екіншілік неолит және энолит кезеңінде қоныстасты. Алғашқы қола дәуірінің қаралайтын орақтары археологтар Мыңжыл Қазақстанмен Солтүстік Қазақстаннан тапқан. Қола дәуірінде Қазақстан аумағын мекендеген тайпалар егіншілік кәсібімен шұғылданды. Оны археологиялық деректер айқондап береді.

3. XX ғасырдың басында қазақтардың жаппай егіншілікпен айналысуға мәжбүр еткен себептері:

Біріншіден, орыс шаруаларының қоныс аударуы саударымақ мал малы-ныңындары қолданып, қала тұрғындарының саны өсті.

Екіншіден, қазақтар егіншілікке өтпеген жағдайда қоныстан аймақтардан күшімен ығыстырылатын қауіпті де ескерді. Егіншілікке өту арқылы қазақтар өз жерінде тұрақтан қалуға әрекеттенді.

Үшіншіден, патша өкіметінің отарлау саясаты қазақтарды отарлық-шығысқа көшіруді көздеді. Бұл жердегі Патшалық Ресейдің басты мақсаты - өлкенің келісі тұрғындарын жерінен айырып, қоныс аударуы шығарға босатып беру және қазақ қоғамында патша билігі үстемдігін бекіту еді. Кейде қазақтар орыс шаруаларымен тәжірибесіне алынады, олардан шаруашылықта нәсірлізді өдісін үйренген.